

A

BIHARI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

Nagyváradon, 1895. ápril hó 18-án

Szabó Károly esperes és Ritoók Zsigmond
egyházmegyei gondok elnökle mellett tartott

KÖZGYÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

——
KIADTA:

AZ EGYHÁZMEGYE.

——
NAGYVÁRAD,

LÁNG JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA

1895.

A

BIHARI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

Nagyváradon, 1895. ápril hó 18-án

Szabó Károly esperes és Ritoók Zsigmond
egyházmegyei gondok elnöklete mellett tartott

KÖZGYÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

AZ EGYHÁZMEGYE.

NAGYVÁRAD,

LÁNG JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA

1895.

JEGYZŐKÖNYVE

a bihari ref. egyházmegye 1895. ápril hó
18-án Nagyváradon tartott ülésének.

Jelen voltak:

S z a b ó Károly esperes és R i t o ó k Zsigmond kettős
elnöklete mellett:

Biró János, Csillag Lajos, Szemes László, Nádudvari
Lajos — úgy is, mint közpénztárnok, Csák Máté egy-
házi, Kiss Elek, Hegyesi Márton, K. Nagy Sándor, Mis-
kolczy Árpád világi tanácsbírók, Kocsis József gyámoldai
pénztárnok, Dr. Várady Zsigmond világi, Sulyok István
és Zsigmond Ferencz egyházi jegyzők, Eszenyi Sándor
e. m. könyvtárnok.

A lelkeszi karból:

Bugyi Mihály, Makai Károly, Bedő Károly, Surányi
Lajos. Vadon Miklós, Bögös Lajos, Doma Gyula, Lévai
Mihály, Kiss Antal, Zagyva Gyula, Bélteki Géza, Náná-
sy Imre, Karácsony Imre, Major Gyula, Bokros Benedek,
Józsa Gábor, Háger Miklós, Hegedüs Ferencz, Domokos,
Károly, Tóth József, Konrád Géza.

Tanítók:

Kovács Gábor és Engi Ferencz úgy is mint, tanító-
testületi képviselők; Mezei Imre, Telegdy Károly, Daróczi
József, Szabó Gyula, Rád László, Varga Béla, Kiss Gyula,
Varga Gyula.

Egyházak képviselőiben:

Merzsán Elek nagykereki gondnok, Lakatos Elek h.-k.-
ujlaki gondnok, Pető Mihály bojti gondnok, Lukács Ist-

ván m-telkii gondnok, Fazekas Sándor szalárdi gondnok, Némethy Károly főgondnok és Füredy László presbyter, nagyváradi képviselők.

Ezeken kívül nagyszámu hallgatók.

1. szám. Esperes Istenhez emelt buzgó ima után a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

2. szám. Esperes bejelenti, hogy Pappszász Károly tanácsbíró családi körülmények, dr. Miskolczy Ferencz e. m. jegyző hivatalos ügyei miatt e gyűlésen részt nem vehetnek. Sajnos, tudomásul vétetik.

3. szám. Az egyházak képviselőletében megjelent képviselők megbízó leveleik rendben találtatván, igazoltakul vétetnek.

4. szám. Olvastatott az esperesi időszakai jelentés a mint következik:

Nagyfőszteletü és Tekintetes Egyházmegyei közgyűlés!

Számot adandó a mult 1894. évi szept. 5. és 6-án tartott egyházmegyei közgyűlésünk óta egyházmegyénk életének főbb mozzanatairól van szerencsém jelentésemet betérjeszteni a következőkben:

1. Egyházainkban Kis-Marja kivételével béke van. A vallásos erkölcsi élet — a hozzám beérkezett jelentések szerint — a nazarénus térítők erőszakos betolakodása mellett is, általában egészséges fejlődésben van. Több egyházunkban a tél folyamán felolvasások tartattak, az újonnan alakított vagy meglevő dalkörök s olvasó egyletek által, a lelkész és tanító urak vezetése mellett egyházas vallásos irányban a társas élet s ez által a közművelődés megkezdett. A tanítás az iskolában kevés kivétellel zavartalanul folytattatott.

Kis-Marjában a lelkésze ellen felizgatott nép, még a mult évi november 23-án három rendbeli panaszkérvényt terjesztett be az espereshez, közgyűléshez és főfőszteletü Püspök urhoz, a mely kérvényekre a vizsgálat még f. évi január 19-én elrendeltetett, azonban a vizsgálatra felkért s megbízott világi tanácsbíró betegsége, majd f. évi február 28-án lemondása, — továbbá az ugyanazon napon ujabbán kinevezett másik világi tanácsbírónak hivatalos akadályoztatása miatt, az ügy

csak ápril 16-án vizsgáltatott meg. Az ügyiratok a bíróság elé fognak terjesztetni.

2. Halálozás sem a lelkészi karban, sem a tanítói testületben — Istennek legyen hála! — nem történt.

Esperesi beleegyezés a következő változásokhoz adatott:

a) 1894. szeptember 8-án a váncsodi egyháznak választása, a melylyel pályázat útján Deák János, a losonczy állami tanítóképezdéből oklevelet nyert s kellő bizonyítványokat mutató ifjat leánytanítóul megválasztotta: jóváhagyott s a megválasztott tanítónak azon feltétellel, hogy a törvény 423. §-a szerint az egyházi énekből és vallástanból s ezek tanítási módszertanából, egyházkerületünk bizottsága előtt pótvizsgát tegyen, továbbá a 427. t.-cz. szerint, ha felhivatik, az esküt letegye: hivatala elfoglalásához engedély adatott.

b) Szeptember 16-án a nagykereki-i egyháznak, hogy Szücs Kálmánt — ki a debreczeni tanítóképezdében végzett s már az oklevélért is részben vizsgázott — három év óta Nábrádon vegyes iskolatanítóságot folytatott volt, a bemutatott s rendben talált bizonyítványok alapján — ideiglenesen leánytanítóul alkalmazhassa, esperesi beleegyezés adatott.

c) Szeptember 21-én Juhász Károly nagyváradi egyház által, néhai édes atyja Juhász Lajos helyére, szabályszerűen rendes orgonista-kántorrá megválasztatván, a választás jóváhagyása mellett, hivatala elfoglalására felhatalmaztatott.

d) Szeptember 22-én tiszteletes Zagyva Gyula pelbárhidai rendes lelkésznek — eőde édes anyjával a lelkészi fizetésre nézve egyezséget kötven — állomása elfoglalására esperesi beleegyezés adatott.

e) Október 2-án tiszteletes Konrád Géza mindkét lelkészi vizsgát letett segédlelkésznek t. Sulyok István rendes lelkész mellett segédlelkész-vallástanárul alkalmaztatására esperesi beleegyezés adatott.

f) Szeptember 28-án Németh József csökmői tanítónak, főtiszteletü Püspök ur újabb engedélye folytán, a segédlelkészi teendők végzésére — a legközelebbi lelkészi vizsga idejéig — a lelkészi vizsga mulhatatlanul letételének feltétele mellett felhatalmazás adatott.

g) Október 27-én Kis Dániel szentjánosi orgonista fitanító, az énekből és vallástanból s azoknak módszertanából Debreczenben nyert jó osztályzatu képesítettéséről bizonyítványát bemutatván: az tudomásul vétetett, itt meghirdettetik.

h) November 2-án Püspökiben Gross Janka kisebb leányok nőtanítója, a marosbogáti állami iskolába neveztetvén ki — helyére ideiglenesen Albisi Erzsébet alkalmazása engedélyeztetett.

i) November 22-én Kis-Marjában pályázati úton szabályszerűen Ozsváth János gyulafehérvári volt tanító ideiglenes leánytanítóvá választatván, a választás jóváhagyásával a megválasztottnak bemutatott oklevele és bizonyítványai alapján hivatala elfoglalására s folytatására esperesi beleegyezés adatott.

k) 1895 február 7-én Püspökiben a kisebb leányok tanításágára hirdetett pályázaton csak egy pályázó jelentkezvén: Jónás Eliz, bár tanítói oklevele nincsen, de minthogy annak megszerzésére magát egy év alatt kötelezte, szükségből, ideiglenesen alkalmazására engedély adatott.

l) Ápril 11-én a szalárdi egyház Lévai István leánytanítójának állandósítását kérelmezvén, e tekintetben intézkedést kérek.

3. Örömmel jelentem be, hogy a mult évi október 31-én, a reformáció évfordulati napján, a tiszántúli ev. ref. egyházkerület egyházi értekezlete Debreczenben megalakult. A népes értekezleten egyházmegyénkből 9 lelkész és 3 világi tag vett részt. A választmányba egyházmegyénkből 3 tag választatott, u. m.: méltóságos Ritoók Zsigmond gondnok, tekintetes dr. Várady Zsigmond egyházmegyei jegyző urak és alulirott esperes. A kerületi értekezlet, a mint annak elnökségétől értesültem, e f. év őszén, gyűlését épen egyházmegyénk székhelyén, itt Nagyváradon fogja megtartani, mire nézve javaslom, hogy egy bizottság választassék már e gyűlésen, hogy a kellő előkészítést végezhesse.

4. Az egyházi vagyon leltározásához szükséges «Jelentő-ívek» minden egyházból beérkeztek s négy egyenlő példányban hitelesítettvén, egyházak — egyházmegye — kerület és konvent számára elküldettek.

A «Jelentő-ívek» nyomán méltónak tartom bejelenteni, hogy az összes 42 egyházban:

I. Vagyon:

	Kat. hold	□-öl	Értéke
1. Épületek és beltelkek területe	64	702	2,444.375 kor.
2. Egyházak birtokában levő földek	828	905	140.463 "
3. Lelkészek " " "	1201	823	220.662 "
4. Tanítók, kántorok birtokában levő földek	786	566	152.310 "
5. Külön czélra az egyház kezelése alatt	28	800	4.216 "
A földeknek összes területe	2909	596	2,962.026 "
6. Tőke-pénze az egyházaknak	---	---	62.449 "
7. " " a lelkeszi hivataloknak	---	---	10.644 "
8. " " a tanítóknak, kántoroknak	---	---	3.341 "
9. " " külön czélra	---	---	53.654 "
A tőkék összege tehát	---	---	130.088 kor.

II. Teher:

Az összes 42 egyházban 187.128 korona, ez utáni kamat: 7232 korona, évenkénti törlesztés: 16.838 korona.

III. Évi jövedelem és szükséglet:

<i>Jövedelem:</i>	1. egyháztagoktól	---	---	---	58.848 korona
	2. terményekből	---	---	---	35.076 "
	3. szolgálmányokból	---	---	---	6.567 "
	4. épületekből	---	---	---	13.390 "
	5. földekből	---	---	---	57.187 "
	6. tőkék után	---	---	---	4.994 "
	7. harangozásért	---	---	---	1.584 "
	8. tandij-pénzből	---	---	---	8.474 "
	9. tandij-terményből	---	---	---	7.385 "
	10. perselypénzből	---	---	---	1.122 "
	11. vegyesekből	---	---	---	5.089 "
	Összesen	---	---	---	199.216 korona
<i>Szükséglet:</i>	1. lelkeszi fizetésekre	---	---	---	61.842 "
	2. tanítók fizetésére	---	---	---	68.909 "
	3. más fizetésekre	---	---	---	7.576 "
	4. épületek fentartására	---	---	---	9.487 "
	5. mindennemű adókra	---	---	---	11.484 "
	6. tűzbiztosításra	---	---	---	1.638 "
	7. kamatok törlesztésére	---	---	---	21.711 "
	8. nyugdíjintézetekre	---	---	---	2.010 "
	9. kormányzati költségekre	---	---	---	2.566 "
	10. segélyekre	---	---	---	785 "
	11. vegyesekre	---	---	---	7.204 "
	Összesen	---	---	---	195.248 "

IV. A lelkészi és tanítói fizetések összege:

Mind a 42 egyházban	lelkészeknek	---	74.852 korona	87 fillér
" " " "	tanítóknak	---	68.328 "	41 "

V. Hiány:

A lelkészi fizetések kipótolására	1200 koronáig:	1353 kor.
" " " "	1600 "	4981 "
Az 1898-ban esedékessé váló tanítói korpótlékokhoz:		5691 "

5. Az egyházmegye 93. és 94—1894. számú határozatait a tanítói fizetések kiegészítésére s új tanítói állomások felállításához kért államsegély ügyében, annak idejében felterjesztetett s már a pósalakai és siteri tanítók állami segélyezése öt évre elrendellett, — a melyekről majd a tárgyalás folyamán előterjesztés tétetik.

6. Mindennemű felsőbb rendeletet köröztetlem, az egyházmegyétől nyert megbízásokat teljesitettem A nagytótfalusi leányegyház összes ingatlanainak f. évi bérbeadásáról beterjesztett 6 drb, összesen 119 frt 5 krról szóló szerződéseit, még a múlt évi október 19-én jóváhagytam, valamint azon szándékot is, hogy az ottani gör. keletieknek leégett iskolájuk helyett, iskola helyiségül az ev. ref. leányegyház iskola helyisége 10 frtért bérbe adassék.

7. A telekkönyvi kiigazítások már az egyházmegyénkben levő községekben is megkezdetvén, az ilyen községekben levő egyházi előljárók, az egyházak érdekeinek minden irányban leendő megvédésére felhivatnak, már Ártándról e tekintetben az egyház érdekeinek teljes kielégítéséről jelentés is tétetett.

8. A siteri egyház leégett leányiskoláját újból felépíttette s abban a tanítás már a múlt évi október 17-én megkezdetett.

9. Járványok miatt a tanítás csak a kismarjai egyház három iskolájában szünetelt, deczember hóban.

10. A lelkészi és tanítói testület kör- és egyetemes értekezletein az elmúlt időszakban is folytatta munkásságát.

11. Az egyházmegyei közalap-bizottság jegyzőkönyvét a közgyűlés elé terjeszttem, itt csak azt jelentem ki, hogy a f. évre megajánlott közalap-járulék ajánlatok szaporulatot mutatnak, továbbá, hogy a bizottságilag jóvá-

hagyott «Esperesi Naplót» és 1894. évi «Fő-tabellát» a közgyűlés asztalára leletem, hogy azokat mindenki megtekinthesse.

12. Az esperesi hivatalhoz érkezett pénzek, melyeknek összege 6049 frt 13 krt tett, a nyomtatványok és más küldemények mind szétküldettek. Az egyházmegyei számadások mind megvizsgáltattak.

A közigazgatás egész éven át: 14 körlevélben, 1608 iktatói- és 1577 postakönyvi számok alatt intéztetett.

Kiváló tisztelettel vagyok

Nagy-Kerekiben, 1895 ápril 6.

Szabó Károly,

esperes.

A közgyűlés a jelentést egész terjedelmében jegyzőkönyvbe veszi, a külön intézkedést igénylő ügyekre nézve a következő számok alatt határoz.

5. szám. Az esperes időszaki jelentésében elsorolt beleegyezéseket, jelesül a váncsodi leánytanítóul elválasztott Deák Jánost hivatalában megerősíti, azzal a meghagyással, hogy nevezett tanító az egyh. törv. 423. §-a értelmében, az egyházi énekből, a vallástanból s annak módszertanából az egyházkerület bizottsága előtt rendszeres vizsgát álljon s az erről szerzendő okmányt az esperesi hivatalhoz mutassa be; továbbá, hogy az egyházi törv. 427. §-a értelmében, ha arra felhivatik, a hivatali esküt megadja.

A nagykereki-i leánytanítóul megválasztott Szücs Kálmán ez állásban megerősítettik, azzal a kijelentéssel, hogy a teljes tanítói oklevelet mielőbb megszerezni köteles.

A nagyváradai orgonista-kántorrá megválasztott Juhász Károly ez állásában megerősítettik.

A püspöki-i kis leánytanítóul megválasztott Jónás Elizt a közgyűlés azon kijelentés mellett erősíti meg állásában, hogy egy év lefolyása alatt tanképesítési oklevelét megszerezze.

Konrád Géza lelkészjelöltnek, Sulyok István nagyváradai ref. lelkész mellett segédlelkészül s egyszersmind vallástanárul alkalmazását a közgyűlés tudomásul veszi nevezettet az egyházmegye kebelébe felveszi.

Zagyva Gyula pelbárthidai lelkésznek állomása elfoglalására adott esperesi beleegyezés tudomásul vétetik.

Németh József csökmői tanítónak, a segédlelkészi teendők végzésére ujabban adott püspöki engedélyt tudomásul veszi a közgyűlés, de egyuttal utasítja Németh Józsefet, hogy a legközelebbi lelkész-képesítő vizsgálat alkalmával a szükséges oklevelet mulhatatlanul szerezzze meg.

Kismarjai leánytanítóul alkalmazott Ozsváth János számára adott esperesi beleegyezés, a nevezett tanító lemondása folytán tárgytalanná lett.

Lévai István szalárdi leánytanító állandósítása jóváhagyatik, rendessé lett állomásában megerősítettik.

A fentebb nevezett Deák János, Szücs Kálmán, Juhász Károly, Jónás Eliz és Lévai István tanítók, Konrád Géza segédlelkész, vallástanárr, valamint a váncsodi, nagyváradi és szalárdi egyházak is a bekebelezési, illetve változási szokásos díjaknak a közpénztárba fizetésére utasíttatnak.

6. szám. Esperesi jelentés kapcsán előterjesztetik, hogy a tiszántúli egyházkerületi egyházi értekezlet ezen évi őszi közgyűlését Nagyváradon fogja megtartani.

Az egyházi értekezlet közgyűlésének előkészítésére esperes és gondnok elnöklete mellett a tanácsbírói kart kéri föl a közgyűlés, esperes feladatául tevén a szükséges értekezletek egybehívását.

7. szám. Az egyházmegyei tanügyi bizottság elnöke beterjeszti a tanügyi bizottság jegyzőkönyvét s annak kapcsán az «Utasítás a tiszántúli ev. ref. egyház kerület népiskolai szervezésének végrehajtására a bihari ev. ref. egyh. megyében» czimű; továbbá a «Szabályrendelet a bihari ev. ref. egyh. megye kebelében létező óvodákra» czimű, s végre «Jelentő ív» az egyh. megyei iskolalátogatók számára czimű munkálatokat, melyek elfogadása s az egyházmegye kebelében levő iskolákban kötelezővé tétele folytán vél elegendet tehetni az egyházmegye 57, illetve 78—1894. számú határozatainak.

A közgyűlés a tanügyi bizottság által elfogadott s fentebb jelzett munkálatoknak, illetve javaslatoknak tárgyalásába jelen alkalommal

nem bocsátkozik, jegyzőkönyve mellékletei gyanánt azonban azokat felveszi s az őszi közgyűlés tárgysorozatába fölvetetni rendeli.

8. szám. Felvétellett a számvizsgáló bizottság jelentése az: esperesi, lelkészgyámoldai, közigazgatási pénztárnoki, könyvtárnoki számadások megvizsgálása tárgyában, a mint következők:

Tisztelettel alulirottak, mint a nagytiszteletű esperes ur által összehívott számvizsgáló bizottság az egyházmegyei és pedig az: esperesi, lelkészgyámoldai, közpénztárnoki és könyvtárnoki számadások megvizsgálásának eredményéről jelentésünket következőkben terjesztjük elő:

A) Szabó Károly esperes számadása:

I. Közalap segély az 1894. évről 7 egyház, 2 lelkész és a misszió számára	890	frt	—	kr.
II. Tőkesegély 1894. évről 6 lelkésznek	525	»	—	»
III. Tűzkárbiztosítási osztalék 1893. évről	24	»	—	»
IV. Ref. segélyegyleti segély 2 egyháznak	100	»	—	»
V. Rendkívüli államsegély 4 lelkésznek és 2 tanítónak	150	»	—	»
VI. Baldácsy-alap jutaléka 1894. évről .	51	»	—	»
VII. Egyházkerületi közigazgatási járulék	484	»	—	»
VIII. Pesti prot. árvaházra	5	»	13	»
IX. {	1893. évi konventijegyzőkönyvek ára	10	»	50
	1893. évi névtárak ára	8	»	40
X. Főiskolai átalakítási tőkekamat és évi járadék	103	»	67	»
XI. {	1. szegény tanulók tápintézetére . .	15	»	45
	2. felsőbb tanulók »	14	»	70
	3. szuplikáció megváltására	16	»	40
XII. Magyar prot. irodalmi társulatnak .	22	»	40	»
XIII. Lelkészgyámoldai pénztárba . .	1011	»	11	»
XIV. Közpénztárba	465	»	80	»
XV. Egyházmegyei könyvtárba	82	»	—	»
XVI. Tanítótestületnek	133	»	43	»
XVII. Közalapjárulék 1894-ben	1886	»	14	»
XVIII. Kismarjai Hőgye Imre vizsgálati költségelőlege közpénztárba adatott	50	»	—	»
Összes bevétel és kiadás	6049	»	13	»

B) Kocsis József lelkészgyámoldai pénztárnok számadása :

Bevétel	73.378	frt	75	kr.
Kiadás	71.200	»	76	»
maradvány	2.177	frt	99	kr.
A pénztár állása f. évi márcz. 1. napján	60.351	»	50	»
A mult év ugyanezen napján volt .	58.483	»	37	»
és így növekedés	1.868	frt	13	kr.

C) Nádudvari Lajos közpénztárnok számadása :

1. Bevétel	10 910	frt	43	kr.
Kiadás	10.800	»	13	»
maradvány	110	frt	30	kr.
A pénztár állása 1895. márcz. 1. napján	8.675	»	20	»
A mult év ugyanezen napján volt .	8.961	»	41	»
tehát fogyott a pénztár	286	frt	21	kr.
Azonban, ha a hátrányban levő kamat s a tárgymulató ára levonatik, a mi együtt	244	frt	96	kr.
Apadt a pénztár	41	frt	21	kr.
Helyesbitett pénztári állag, leültetvén a Szilágy Olivér 300 forint értékű kötvénye	8.375	frt	20	kr.

2. Tűzkármentesítő pénztár:

Bevétel	1.280	frt	47	kr.
Kiadás	1.280	»	47	»
Takarékpénztárban van	1.262	»	03	»
A pénztár állása volt 1894. márcz. 1-én	1.202	»	47	»
Szaporodás	59	frt	56	kr.

3. Sorbán Jánosné Lukács Erzsébet alap:

a) Iskolai alapítvány: Bevétel . .	1.937	frt	17	kr.
Kiadás . .	1.937	»	17	»
Az alap állása volt 1894. január 1-én	1 852	»	52	»
Szaporodás	84	frt	28	kr.

b) Lelkészjavadalmi alap: Bevétel	1.050	frt	—	kr.
Kiadás	1.050	»	—	»
Az alap állása	1.000	»	—	»

4. *Fugyivásárhelyi ev. ref. népiskolai alapítvány:*

Bevétel	1.087	frt	43	kr.
Kiadás	1.087	»	43	»
Szaporodás	47	frt	32	kr.

5. *Lessi ev. ref. lelkészi jövedelmi alap:*

Bevétel	940	frt	—	kr.
Kiadás	940	frt	—	kr.

6. *Köröznagyrévi missziói alap:*

Bevétel	715	frt	—	kr.
Kiadás	715	frt	—	kr.

7. *Zsákai ev. ref. lelkészi jövedelmi alap:*

Bevétel	432	frt	18	kr.
Kiadás	432	frt	—	kr.

D) *Eszenyi Sándor egyházmegyei könyvtárnok számadása:*

Bevétel	528	frt	28	kr.
Kiadás	495	»	—	»
Szaporodás	50	frt	14	kr.

Mindezen egyházmegyei számadások tisztelettel alólírott számvizsgáló-bizottság által tüzetesen megvizsgáltattak s miután azok minden tételeikben okmányoltattak s helyesen összeszámoltattaknak találtattak, helybenhagyandóknak, — számoló esperes, gyámoldai pénztárnok, közpénztárnok és egyházmegyei könyvtárnoknak az 1894/95. évi számadások terhe alól leendő felmentése a szokásos óvások megtartása mellett véleményeztetik.

Számadások kapcsában van szerencsénk az egyházmegyei könyvtárnoknak évi jelentését is bemutatni.

Végül tudomásvétel czéljából a tanító-gyámoldai pénztárnok megvizsgált számadásának eredményét is bejelentjük.

E) Szabó Lajos tanító-gyámoldai pénztárnok számadása:

Bevétel	635 frt 42 kr.
Kiadás	630 » 40 »
A pénztár állása	9.958 » 92 »

Mély tisztelettel vagyunk a Nagytiszteletü és Tekintetes egyházmegyei közgyűlésnek alázatos szolgálói

Nagyvárad, 1895. ápril hó 10-én

Szabó Károly, esperes.
Biró János,
Dr. Várady Zsigmond,
Dr. Fazekas Imre,
bizottsági tagok.

A közgyűlés a számvizsgáló-bizottság javaslatának elfogadásával a számadó esperest, gyámoldai és közigazgatási pénztárnokot és könyvtárnokot a szokásos óvások fentartása mellett az 1894/95. évre felmenti. A kétpárban csatolt számadások egyik példányát a szokásos módon köröztetni rendeli.

A tanítótestület által tudomásvétel végett beterjesztett tanítógyámoldai számadást tudomásul vevén, azt is a fentebbi számadásokkal körözteti.

9. szám. Olvastatott az egyházmegyei könyvtárnok jelentése a könyvtár 1894. évi forgalmáról s állapotáról.

A jelentést tudomásul veszi a közgyűlés, egyuttal a könyvtár évi szükségleteinek beszerzésére könyvtárnok mellé állandó választmányt létesít, annak tagjaiul Hegyesi Mártont, K. Nagy Sándort és Sulyok Istvánt megválasztja — e választmánynak utasításul adván, hogy a könyvek beszerzésénél lehetőleg a komoly irodalom s mindenek felett az egyháztörténelmi hit- és

erkölcstani irodalom termékeinek megszerzésére legyen főszóly fektelve.

10. szám. Felvétetett az egyházmegyei közalapbizottság jegyzőkönyve az esperes által vezetett közalap számadás eredménye felől.

A bizottság javaslatának elfogadásával a közgyűlés számadó esperest a szokásos óvások fentartásával felmenti.

11. szám. Olvastatott ugyanazon bizottság jegyzőkönyve az egyes egyházak által az 1895-ik évre megajánlott s a bizottság által helybenhagyott évi járulék tárgyában, a mint következik:

1. Ártánd	járléka	1895. évre	33 frt	70 kr.
2. B.-Szentmárton	»	»	28 »	70 »
3. Bihar	»	»	75 »	50 »
4. Bors	»	»	39 »	80 »
5. Bojt	»	»	68 »	60 »
6. Csatár	»	»	38 »	40 »
7. Csökmő	»	»	93 »	90 »
8. Darvas	»	»	27 »	— »
9. Élesd	»	»	35 »	10 »
10. F.-Vásárhely	»	»	15 »	70 »
11. Fugyi	»	»	17 »	50 »
12. Furta	»	»	68 »	50 »
13. H.-K.-Kovácsi	»	»	28 »	40 »
14. H.-K.-Pályi	»	»	26 »	40 »
15. H.-K.-Száldobágy	»	»	28 »	40 »
16. H.-K.-Ujlak	»	»	35 »	90 »
17. Kis-Marja	»	»	59 »	80 »
18. K.-Szántó	»	»	18 »	— »
19. K.-Jenő	»	»	17 »	— »
20. K.-Nagyrév	»	»	11 »	70 »
21. Less	»	»	3 »	70 »
22. M.-Kakucs	»	»	7 »	10 »
23. M.-Telegd	»	»	53 »	80 »
24. M.-Keresztes	»	»	96 »	70 »
25. M.-Telki	»	»	29 »	50 »
26. N.-Szántó	»	»	14 »	20 »
27. N.-Kereki	»	»	40 »	80 »
28. Nyüved	»	»	18 »	36 »

29. Örvénd	járléka 1895. évre	27 frt 80 kr.
30. P.-Tamási	» » »	30 » 20 »
31. Pelbárhida	» » »	9 » 50 »
32. Pósalaka	» » »	11 » 90 »
33. P.-Tóld	» » »	36 » 70 »
34. P.-Ujlak	» » »	15 » 40 »
35. Püspöki	» » »	87 » 30 »
36. Siter	» » »	33 » 60 »
37. Szalárd	» » »	57 » 80 »
38. Szentjános	» » »	45 » 40 »
39. J.-Hodos	» » »	51 » 90 »
40. Zsáka	» » »	66 » 60 »
41. Váncsod	» » »	54 » 60 »
42. Nagyvárád	» » »	300 » 20 »

A kért törlések megtétettek, valamint a kellő igazolások is. A nagyobb hátralékkal bíró csatári, h.-k.-ujlaki és kisjenői egyházakra nézve intézkedés kéretik. Annak jelzése mellett hogy az évi kivetés a múlt évinél 36 frt 40 krral kedvezőbb, a fentebbiekben részletezett bevalóságokat megerősíteni, a jogos czimen kért felmentéseket és törléseket helybenhagyni javasolják.

Szabó Károly, esperes.
Csillag Lajos,
Nádudvari Lajos,
közalap-bizottsági tagok.

A közgyűlés a közalap-bizottság javaslatainak elfogadásával a kebelbeli egyházaknak az országos egyházi közalap javára tett ajánlatait megerősíti.

A csatári egyház előjáróságát esperes útján szigoruan utasítja, hogy nagymérvű *66 frt 60 kr.* hátralékát még ez év folyamán behajtsa s rendeltetésére juttassa.

A h.-k.-ujlaki és kisjenői egyházi előjáróságokat szintén esperes útján felhívja s utasítja hogy az országos közalappal szemben fennálló 83 frt 60 kr. és 33 frt 70 kr hátralék összegek iránt, vagy ha e hátralékokból már bevehetetlenekké is váltak, azok leírására nézve, a szükséges intézkedéseket idejében megtegye.

12. szám. Olvastatott az egyh. megye 81—1894. sz. határozatával kiküldött bizottság jelentése a szalárdi lelkészi díjlevelen szereplő, de a valóságban meg nem levő mintegy 2 hold szántó s 6 vékás kihasított legelő föld ügyében. A bizottság jelentése szerint a 2 hold szántóföldre nézve a meghívott egyházi előjárók semmi-nemü felvilágosítást adni nem tudnak; a 6 vékás legelőre nézve pedig azt a nyilatkozatot adják, hogy az a közösből azért nem szakítottatott ki, mert sem néhai Kiss Bénéámin, sem a jelenlegi lelkész Surányi Lajos ezt nem sürgették. Különben azt sem tudják, hogy a 6 vékás legelő a közösben van-e, vagy az ugynevezett réti földekben?

Ez ügy tisztába hozatalával egyh. megyei ügyész bizatik meg a közgyűlés által, azzal, hogy az urbéri periratokból, továbbá a vonatkozó telek- és földkönyvekből puhatolja ki a hiányzó 2 hold szántó és 6 vékás legelő hol-létét s esetleg a szalárdi községi előjáróság-tól is szerezzen e tekintetben információt, jelentése az őszi közgyűlésre bevéartván.

13. szám. Egyházmegyei ügyész az egyh. megye 75—1894. sz. határozata alapján a n.-tótfalui leány-egy-háznak a kir. Tanfelügyelőséggel szemben fennálló bér-leti hátrányösszeg megállapítása s behajtása tárgyában jelenti, hogy a n.-tótfalui volt állami iskolai gondnokság számadásait a tényleges hátralékösszeg megállapíthatása végett a felkért Surányi Lajos szalárdi lelkész és Szat-mári Király Andor szalárdi szakasz szolgabíró urak meg-vizsgálták s az általok felvett jegyzőkönyv szerint a 10 évi szerződéses bérleti időről a hátrány 67 frt 74 krt tesz ki; mely összeghez jönne a 11-ik évi bérleti összeg: 100 frt, mely összeget azonban a kir. Tanfelügyelőség azon okon, mert a 11-ik évre vonatkozó felterjesztések a közoktatásügyi miniszteriumnál elfogadva nem lettek, az állami iskola beszüntetése folytán — kifizetni vona-kodik. Mind a mellett is ügyész az összes 167 frt 74 krt tevő hátraléknak 8 napon belüli kiegyenlítésére a kir. Tanfelügyelőséget felhivta, e határidő azonban most még nem járt le.

Ügyész eljárását a közgyűlés elismerő tudo-

másul veszi s az eredmény bejelentésére felkéri. A közreműködő Szatmári Király Andor járási szolgabirónak köszönetet mond.

14. szám. A köröznagyrévi missiói lelkész beteszti 1894 július—1895 márcziusig terjedő háromnegyed évről jelentését. E jelentés szerint az egyházmegye 64—1894. sz. határozatának a szórványokban megfelelni törekedett; látogatásait a szórványokban mindenkor a szükséghez és a körülményekhez képest megtette. Különösen felhívja a közgyűlés figyelmét a köröznagyrévi iskoláztatás elhanyagolt voltára, hol a tankötelesek 50 %-ka állandóan hiányzik s a baj megszüntetésére nézve tett intézkedései mindeddig sikerre nem vezettek.

Kér egyuttal a k.-n.-révi iskolások számára vallás-tani kézikönyvekre a közpénztárból 10 frtot kiutaltatni.

A jelentés tudomásul vétetvén, a kért 10 forint a közpénztárból kiutaltatik. A rossz iskoláztatás okainak megszüntetésére vonatkozólag, a közgyűlés utasítja a missiói lelkészt, hogy a mulasztók névjegyzékét időről időre a járási főszolgabirói hivatalhoz is terjessze be s orvoslást ott sürgessen.

15. szám. Surányi Lajos szalárdi lelkész, mint a n.-tótfalui leány egyház ez időszakos gondozója, beteszti a n.-tótfalui egyház tulajdonát képező — a n.-tótfalui 368. sz. tjk. 149 hr. sz. a. levő 910 □ ölnyi pusztatelek eladására, illetve annak a nagytótfalui község által iskolahelyiségül megvételére kötött ideiglenes szerződést, mely szerint a vételár 200 frt, melyet 1895 decz. 31-én fizetne ki a község kamat nélkül az egyház megbízottjának; ezzel szemben, ha az adásvétel jóváhagyást nyer, az egyház lemond a pusztatelek 1895-iki bérletössze-géről 10 frtról. Kapcsolatban vannak a vonatkozó birtokívek.

A közgyűlés mind a mellett, hogy e telek a nagytótfalui egyháznak templomhelyül adattott — miután azonban a hivek száma annyira lepadt, hogy ott templomra beláthatatlan ideig a hiveknek szükségük nem lesz, és miután e pusztatelek helyénél fogva sem alkalmas templom építésre, a mennyiben a hegyoldalon, szakadékos helyen lévén, az esőzések követke-

tében folyton omladozik, sőt már most is tetemesen kisebb, — az eladásba beleegyezését adja s pártolólág terjeszti fel az eladás engedélyezése végett ez ügyet az egyházkerületi közgyűléshez.

A pusztatelek eladási árát s ezzel együtt a n.-tótfalui leányegyház mindennemű tőkepénzeit és jövedelmeit, külön czim alatt leendő tőkésítés végett az egyházmegyei közpénztárba beutalja. Miről Nádudvari Lajos közpénztárnok és Surányi Lajos szalárdi lelkész, mint a nagytótfalui leányegyház ez ideig gondozója értesíttetnek.

16. szám. Közpénztárnok jelenti, hogy az egyházmegye 92 — 1894 sz. határozatának eleget tett, a «Betűsoros tárgymutató», mely az egyházmegye határozatait és ítéleteit 1881 július 5-től, 1894-ig tartalmazza, kinyomatta. A nyomdai költséget, mely 92 frtot tesz ki, az egyházak, lelkészek és tanítók közt a következő arányban javasolja felosztani s közpénztárba utaltatni: 42 egyház 1 frt 30 krral = 54 frt 60 kr; 43 lelkész 50 krral = 21 frt 50 kr; 54 tanító 40 krral = 21 frt 60 krt fizessen.

A közgyűlés a javaslatot elfogadja s a canonika visitatiót megbizza, hogy a 42 egyháztól egyenként 1 frt 30 krt, a 43 lelkésztől egyenként 50 krt, az 54 tanítótól egyenként 40 krt az egyházlátogatás alkalmával szedjen be s a beszédendő összeget a nyomtatási költségek fedezésére esperes útján a közigazgatási pénztárba szolgáltatassa be.

17. szám. Ugyancsak a közpénztárnok jelenti, hogy az egyházmegye 61—1894 sz. határozatának, mely az újonnan módosított lelkészgyámoldai alapszabályoknak azon jegyzőkönyv melléklete gyanánt kinyomtatásával bizza meg — eleget nem tehetett azon okon, mert a gyámoldai alapszabályok 20-ik §-ára a lelkészértekezlet által javasolt s az egyházmegyei közgyűlés által is elfogadott javaslatra vonatkozó határozat a 61—1894. sz. határozatból kifeledtetett.

A közgyűlés megbizza esperest, mielőtt e tárgyban határozná, hogy az eredeti jegyzőkönyvben nézzen utána, vajjon nem-e csak

iráshiba miatt maradt-e ki a jelzett határozat a sajtó alá rendezett másolatból? s jelentését a következő gyűlésre tegye meg.

18. szám. A beregi ev. ref. egyházmegye pártolás és az egyházmegyei közgyűléshez felterjesztés végett megküldi 5—1895. számú határozatát, melyben utalva az ev. ref. templomoknak sokszor izléstelen, czélnak meg nem felelő, sokszor aránytalanul sok költségbe kerülő voltára, az egyházkerület által felkérni óhajtja a Konventet, hogy megfelelő pályadíjak kitűzése mellett a magyar mérnök és építészeti egylet közvetítése útján egy — szabvány-, tervek-, előméret-, szerződés-, építési feltételeket megállapító, a leszámolás és felülvizsgálatok mikéntjére is kiterjedő műre és tervekre pályázatot hirdessen s a tervgyűjteményt sokszorosítva — lehetővé tegye, hogy egyházainkban az építés ügyében czélszerű rendszer honosuljon meg.

A közgyűlés az átiratot magáévá teszi s a Konventhez felterjesztés végett pártolólág terjeszti az egyházkerület elé.

19. szám. Olvastatott a Nagyváradon felállítandó prot. felső nőnevelő intézet ügyében az 1894. deczember 12-én tartott értekezlet jegyzőkönyve, mely szerint a gyűjtő főkönyvvel és más egyéb vonatkozó okmányokkal összehasonlítva, a pénztári számadás teljesen rendben találtatván, a készpénz bevétel, a mely takarékpénztári betétképen kezeltetik, 6821 frt 61 kr, 1 drb 100 frt értékű regáleköltvény s egy drb 50 frtos komádii takarékpénztári részvény; az ajánlatok összes értéke pedig: 16.282 frt 67 kr.

Tudomásul szolgál.

20. szám. Olvastatott ugyancsak a N. Váradon felállítandó prot. felsőbb nőnevelő intézet ügyében a f. évi ápril hó 9-én tartott értekezlet jegyzőkönyvének 5-ik száma, melynek kapcsán az 1894. évi 78. sz. egyházmegyei végzésnek megfelelően, az intézet számára emelendő épület tervrajza és költségelőirányzata bemutatlatván, a közelebbről érdekelt bihari-, érmelléki- és nagyszalontai egyházmegyék az egyházkerulettől erre a célra kérendő jelentékenyebb segélyezés tárgyában egyértelmű eljárásra hivatnak fel.

Tudomásul vétetvén, a bemutatott terv és költségelőirányzat az egyházkerületi közgyűlésre azzal a kéressel terjesztetik fel, hogy a prot. nőnevelés nagy kérdésének komoly figyelemre méltatásával az intézet céljára szükséges épület előállíthatásához jelentékenyebb segélynyújtással hozzájárulni, az érmelléki egyházmegyét pedig az egyházkerülettől nyert megbízatásához képest ez ügynek odaadóbb anyagi és erkölcsi támogatására utasítani méltóztassék.

21. szám. A 77—1894. sz. egyházmegyei végzéssel a lelkészi temetkezési egyesület alapszabályainak megvizsgálására kiküldött bizottság véleményjavaslatát beterveztvén a következő módosítások elfogadását ajánlja:

Az alapszabály 1 §-ának ezen szavai: „1894. aug. ...-án” így változtassék meg: „1895. április 18-án”. A 8-ik §. első bekezdésének vége ekként szövegezendő: „arra az esperes által esetleg fegyelmi eljárás terhe alatt szorítandó.” Ugyancsak a 8-ik §. végül ezzel pótoltsassék: „minden kamat nélkül”. A 9 §. ezen tétele pedig: „díjaiból 75 %-ot visszakap”, ekként módosítandó: „díjait visszakapja”.

Az egyházmegyei közgyűlés a bizottság által ajánlatba hozott módosításokat a 8. § első bekezdésének végére czélozott szövegezés mellőzésével, a mely helyett ez teendő: közigazgatási bíróság által hajtandó be, elfogadja. Egyzersmind határozatilag azt is kimondja, hogy ez alapszabály: „egyházmegyei lelkésztemetkezési segélypénztár” czímet használja. Pénztárnokul pedig Csák Máté nagyváradi lelkész megválasztatik, erről végzésileg értesítendő.

22. szám. A tiszántúli ref. püspöki hivatal jövőben való alkalmazkodás céljából közli az esperesi hivattal a vall. és közokt. miniszter 59.781/1894. számú leiratát, mely a kántor-tanítóknak az országos nyugdíjintézetbe fölvétele, illetve ezeknek nyugdíjaztatása alkalmával támadható nehézségek kikerülése végett elrendeli, hogy az ilyen állomások betöltésénél a kántori és tanítói javadalom világosan és egymástól elkülönítve tüntessék fel.

A püspöki leirat kapcsán a vall. és közokt. miniszter intézkedése — a mely esperesileg már közölve volt — tudomásul vételvén, az egyházak jövőre nézve megfelelő alkalmazkodás és eljárásra utasítatnak.

23. szám. Ugyancsak a püspöki hivatal a vall. és közokt. miniszternek 58.183/1894. sz. és 1.707/1895. sz. leiratára hivatkozással tudatván, hogy Boór Károly pósalakai tanító számára, az élesdi m. kir. adóhivatalnál az 1894/95. tanévtől kezdve 5 egymásután következő esztendőre, évenként 92 frt, Képes János siteri tanítónak pedig a n.-várad kir. adóhivatalnál az 1895-ik évtől az 1899. évig bezárólag évenként 123 frt államsegély folyósított: felhívja az esperesi hivatalt, hogy a pósalakai és siteri ref. iskolaszéket erről értesítvén, egyidejűleg az 1893. évi XXVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában kiadott „Utasítás“ vonatkozó intézkedéseinek — mely szerint az összeg felhasználásáról a megyei közigazgatási bizottság útján a miniszterhez okmányolt számadást felterjeszteni, valamint a tanító személyében történt változásról jelentést tenni tartoznak — szigorú betartására utasítsa.

A pósalakai és siteri tanítói állomások államsegélyzése tárgyában keletkezett miniszteri leiratok tudomásul vételével, nevezett egyházak iskolaszéke az egyházmegyei közgyűlés útján is utasítatik, hogy az 1893. évi XXVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában kiadott „Utasítás“ vonatkozó intézkedéseinek annak idején minden tekintetben eleget tenni el ne mulassza.

24. szám. A paptamási-i egyház az eddigi párbérfizetés helyett a hívek anyagi helyzetének sokkal jobban megfelelőleg az osztályadózási rendszer életbe léptetését szándékolván, az egyháztanács és egyházközségi közgyűlésben nagy szótöbbséggel elfogadott osztályba sorozás tervezetét bemutatva, — ennek 5 évre megerősítését kéri.

A gyülekezet vagyoni viszonyának szigorú figyelembe vételével s presbyteri és egyházközségi közgyűlés által elfogadott osztályadózási tervezet az egyházmegyei közgyűlés által 5

évre megerősítetik. Miről a paptamási egyház végzésileg értesítendő.

25. szám. Olvastatott a h.-köz-ujlaki egyház kérvénye, melyben a 441. számú telekjegyzőkönyvben 165. hr. sz. és 158. sorszám alatt foglalt régi tanítói beltelekből, mint a melyre egyházhatósági jóváhagyás folytán az új templom építettett, — 309 □-öl területnek a templom javára, 971 □-ölnek pedig faiskola helyiségül való telekkönyveztetését; — továbbá a 101. sz. tjkönyvben 166 hrsz. és 160. sorszám a. foglalt s 1255 □-öl területű Tóth és Forró-féle teleknek, hová szintén egyházhatósági engedély alapján a tanítói lak fölemeltetett, az egyház nevére átiratását és végül ezen telek 500 frtot kitevő vételárának letörlesztése végett az 1 hold és 745 □-öl területű eredeti faiskola-telepnek, mely erre a célra a talaj vizenyős volta miatt teljesen alkalmatlan, a bemutatott tervezet szerint kisebb darabokban és az egyházra nézve előnyös adásvételi szerződésben kitett ár mellett mintegy 603 frt 20 kr. összegben eladhatását kéri.

A bemutatott ügyiratok az egyházmegyei ügyésznek véleményes jelentés végett azzal a meghagyással adatnak ki, hogy a hiányok pótlásáról is gondoskodják.

26. szám. A pelbárthidai egyház a mindeddig nem foganatosított 68/1892. számú egyházmegyei végzés megváltoztatásával a régi iskola és telek eladását, vagy az iskolaépület lebontásának engedélyezése mellett, a kikerülendő anyagot a belhivatalnokok udvarán emelendő mellék-épületeknél használván fel, — az egész teleknek luczernássá átalakítását kéri.

Az egyházmegyei közgyűlés az egyházra nézve inkább teherrel, mint jövedelemmel járó régi iskola-épület lebontásába oly feltétel alatt, hogy az innen kikerülendő anyag a belhivatalnokok mellék-épületeinél használtassék fel, — beleegyezik, egyszersmind engedélyezvén, hogy az egész telek az egyház jövedelmeinek gyarapítása céljából luczernássá alakíttassék.

27. szám. Az élesdi egyház a szükséges kézi és ígás munka teljesítésén kívül 2000 frtot kitevő s 10 év

alatt törlesztendő költségvetés keretében lelkészlakát ujonnan építtetni akarván, a terv és költségvetés kapcsán más egyéb vonatkozó okmányok becsatolása mellett a terv és költségvetés jóváhagyását s az építkezésre engedélyt kér.

A bemutatott terv és költségelőirányzat megerősítettén, a kért építési engedély megadatik, folyamodó egyház az iratok visszacsatolása mellett értesítettén.

28. szám. A nagykerek-i egyház az építendő leány-iskola tervrajzát s a m. kir. állammérnökség által felülvizsgált és helyesbített költségelőirányzatot jóváhagyás végett beérjesztetvén, az építkezési kiadás fedezésére az egyház különböző alapjainak 4 évi törlesztés mellett 8%-os kamattal való felhasználására engedélyt kér, kötelezván magát, hogy az alapok időnkénti állásáról az évi egyházlátogató küldöttségnek pontos számadást mutat be.

Az egyházközségi végzés a csatolt okiratok közül hiányozván, az összes okmányok e hiány pótlása céljából folyamodó egyháznak visszaadatik; megengedtetvén azonban, mivel az építkezési élőkészületek már folyamatban vannak, hogy a pótlás megtörténte után a terv és költségelőirányzat az egyházmegyei elnökség által jóváhagyassék. Hozzájárul az egyházmegye ahhoz is, hogy az építkezési költség fedezésére 8%-os kamat mellett 4 évi törlesztésre az egyház különböző alapjai kölcsönképen felhassználtassanak, köteleztetvén az egyház, hogy az alapok visszafizetéséről és időnkénti állásáról az egyházlátogató küldöttségnek pontos számadást mutasson be. Miről az egyház jegyzőkönyvileg értesittetik.

29. szám. A nagyváradi egyház az 1894. évi november hóban hatóságilag bezárt s közveszélyes volta miatt használatból kivont ujjvárosi templomát a bemutatott terv szerint 10.000 forintot feltüntető költségelőirányzattal részben ujonnan építtetni, részben az épületnél észlelt szépészeti hiányokat utánpótolni s végül a templomtestet és tornyokat kívülről javíttatni és kifestetni akarván,

minderre engedélyt és a költségek fedezésére a közadakozás után hiányzó összegnek pótosztály-adó alakjában való kivetését kéri.

Ugy az építkezésre, mint a közadakozás után még mindig fedezetlenül maradt összegnek pótosztály-adó alakjában való kivethetésére az engedély azonnal megadatik, folyamodó egyház végzésileg értesítettvén.

30. szám. A m.-kakucsi egyház, mivel a kir. Tanfelügyelőség részéről e községben állami iskola felállítása czéloztatik, a hivek nagymérvű szegénységére való hivatkozással felekezeti iskolájának beszüntetetésére engedélyt kér.

A folyamodó egyház szándéka, a mennyiben ez idő szerint még intézkedés szüksége nem forog fenn, egyszerűen tudomásul vétetik.

31. szám. A pelbárthidai kisdéd egyház, több rendbeli elemi csapásra s ennek következtében a különben is nagyon szegény egyháztagek nehéz anyagi helyzetére hivatkozva, életveszélyes ódon templomának helyrehozatala céljából 200 frt rendkívüli államsegélyért esedezik.

Folyamodó egyház ismert nehéz anyagi helyzetére tekintettel, a jelzett célból kért rendkívüli államsegélyre a legmelegebben ajánltatik.

32. szám. Ugyancsak a pelbárthidai egyház roskadozó templomának kijavitása és toronyépítése költségeinek fedezésére 600 frt közalapi segélyt kérelmez.

Mivel a kérvény pártoló fölterjesztése végett elébb a célzott építkezéshez az egyházmegyei engedély megadása volna szükséges, a mi pedig a vonatkozó presbyteri és egyházközségi végzések bemutatása nélkül ezuttal lehetetlen, — az összes iratok a jövő gyűlésre pótlás céljából — folyamodó egyháznak visszaadatnak.

33. szám. A fugyi-vásárhelyi egyház, kilátás levén arra, hogy e községben egy állami iskola felállítása minden nagyobb nehézség nélkül megtörténhetik — a gyülekezet nagy szegénysége miatt, a melyre a felekezeti iskola fentartása majdnem elviselhetlen súlylyal nehezedik, felekezeti iskolájának beszüntetését kérelmezi.

Minthogy a felekezeti iskola szándékolt beszüntetése az egyház tulajdonát képező ref. iskola-épületnek az állam részére való bérbeadásával áll összefüggésben, a mire vonatkozólag pedig a presbyteri és egyházközségi közgyűlés végzései beterjesztve nincsenek, — a beadvány azzal az utasítással, hogy e tárgyban presbyteri és egyházközségi közgyűlést tartván, ezek végzéseit csatolván, folyamodó egyháznak visszaadatik.

34. szám. Csepelyi Menyhért f.-vásárhelyi lelkész-tanító, a mennyiben a ref. felekezeti iskolának esetleges beszüntetése és a kért állami iskola beállítása következtében eredeti fizetéslevele csonkulni fog, — az így származott hiány pótlására a tanítói javadalomnak tovább élvezhetését kéri; késznek nyilatkozván, hogy ezért az iskolában az énektanítási és a templomi kántori teendőket teljesíti.

A kérvény ez idő szerint egészen tárgytalan lévén, a kérvényező lelkésznek visszaadatik.

JEGYZÖKÖNYVE

a bihari ev. ref. egyházmegye 1895. ápril 18-án
tartott közigazgatósági birósági ülésének.

Jelen voltak: Szabó Károly egyházi és Ritoók Zsigmond világi elnök, Biró János, Szemes László, Nádudvari Lajos, Csák Máté, Csillag Lajos egyházi, Kiss Elek, Hegyesi Márton, Miskolczy Árpád, K. Nagy Sándor világi tanácsbírák és dr. Váradi Zsigmond jegyző.

1. tárgy. Puskár Dávid és társai adóügyi felebezésüket visszavonván,
tudomásul szolgál.

2. tárgy. Elnöklő gondnok kijelenti, hogy Háger Miklós darvasi lelkész, kályhaár megtérítés iránt emelt követelésének ügye fog tárgyalás alá vétetni. Előadó Nádudvari Lajos annak előrebocsátásával, hogy felek a tárgyalásra szabályszerűen megidézettek, az ügyet részletesen ismerteti és a darvasi ev. ref. egyháztanácsnak e tárgyban kelt végzéseit felolvassa. Felek részéről senki sem jelent meg. Tanácskozás után a bíróság kihirdeti a következő ítéletet:

Az egyházmegye közigazgatási birósága kötelezi Darvas község ev. ref. egyházát, hogy Háger Miklós lelkésznek az általa beállított kályha árát 14 frt 50 krban fizesse meg.

Okok:

Ámbár a bíróság Háger Miklós eljárását a törvényes szabályok szerintinek nem találja, mert a régi boglya kemenczének kihordatását az egyháztanács és gondnoka megkérdezése nélkül eszközölte, az egyháztanács a kályha árának megtérítésére mégis kötelezendő volt, arra tekintettel, hogy a boglyakemenczével ellátott helyiség lakószobává átalakítása az egyházközség beleegyezésével történt s a lakószoba jellegének megfelelő kályhabeszerzés állandó beruházás jellegével bírván: ugy is az egyházközség által lett volna beszerezendő.

3. tárgy. Elnöklő gondnok kijelenti, hogy B.-Szent-Márton egyházközség új adókivetése ellen Tikász és társainak felebbezése fog tárgyaltni. Előadó Szemes László, annak előrebozsátásával, hogy a felek szabályszerűen megidézve lettek, az ügy iratait és az egyházközség határozatát ismerteti s a felebbezést előadja. Személyesen jelen levő Tikász Sándor pedig felebbezését szóval is fentartotta. A bíróság ezek után a következő

végzést

hozta:

Az egyházmegye közigazgatási bírósága a felebbezés elbírálását felfüggeszti és az egyháztanácsot az iratok visszatételével felhívja, hogy utolsó 3 évi költségvetését és az ugyanazon időről szóló számadásokat terjessze be, bevételeit és kiadásait mutassa ki, egyszersmind az iratokat az adóhátralékosok névjegyzékével szerelje fel, végre igazolja, hogy a hátralékok bevehetetlenek voltak,

mert:

az egyházi törvények 246. §-nak második bekezdése szerint az új osztályba sorozás feltételét az képezi, hogy az addigelő gyakorlatban volt rendszer szerint a szükségletek fedezésére a bevételek és jövedelmek elégtelenek voltak. Mivel pedig ennek a feltételnek fennforgására nézve az iratok kellő támpontokat és igazolást nem nyújtanak, végleges határozat előtt az erre vonatkozó bizonyítékok beszerzendők voltak.

4. tárgy. Elnöklő gondnok kijelenti, hogy Dajka Ferencz felebbezése Józsa Gábor pósalakai lelkész csiheszéna követelése ellen fog tárgyaltni. Bíró János előadó a felek szabályszerű megidőzésének konstatálása után az ügyállást ismertetvén, személyesen jelen levő mindkét fél meghallgatása mellett a bíróság következőleg

végzett:

Az egyházmegye közigazgatási bírósága, az iratokat Pósalaka egyházközség tanácsához

visszaküldi és felhívja a tanácsot, hogy az ügyet, különösen pedig a kérdéses földnek az kiosztáskor kaszálló vagy szántó jellegét behatóan megvizsgálván, állapítsa meg, ha vajjon azt maga Dajka Ferencz vette-e meg, vagy többed magával vásárolta s ha igen, kikkel s ezek után a kérdésben elsőfokulag határozzon,

mert:

az egyházmegye bírósága csakis másodfokulag és a presbyterium határozatának felülvizsgálatával járhatván el, ily határozat hiányában érdemleges végzés nem hozható, a megjelölt körülmények kiderítése pedig az érdemleges határozathozatalnál szintén szükséges leend.

5. tárgy. Elnöklő gondnok kijelenti, hogy Kis Gyula volt szalárdi, most h.-k.-kovácsi-i tanítónak hivatali földjei megjavítása áráért beadott kérvénye fog tárgyalás alá vétetni. Előadó Csillag Lajos a felek szabályszerű megidézésének konstatálása után az ügyet ismerteti. Jelenlevő Kis Gyula meghallgatása után a bíróság a következőleg

végzett:

A bíróság a felebbezésnek tekintett kérvényt hivatalból visszautasítja,

mert

az egyházi törvények 350. §-a szerint az elkésletten beadott felebbezés már az elnökség által is hivatalból visszautasítandó, a jelen esetben pedig a felebbezés a határozattól számított 15 nap alatt beadva nem volt.

6. tárgy. Elnöklő gondnok bejelenti, hogy Csátár egyházközségnek a leány-tanító földjének tanító fizetését elrendelő határozata és Varga Gyula tanítónak az ellenközbetett felebbezése fog tárgyalatni. Csák Máté előadó a felek szabályszerű idézését konstatálja és az ügy-

állást ismerteti. A bíróság a jelenlevő felebbezőnek meghallgatása után a következőleg

ítélt:

Az egyházmegye közigazgatási a bíróság kötelezi az egyházat, hogy a tanítói föld adóját továbbra is fizesse.

Okok:

Az egyházközség által a tanító részére kiadott díjlevélben az összes földek adójának viselését az egyház kötelezte és a díjlevélnek ezt a rendelkezését, mint szerződést megváltoztatni nem lehet. Ezért és mert az egyházmegye ez ügyben már 50. sz. alatt 1886-ban kelt határozatával ugyanily értelemben rendelkezett, az egyházközség ellenkező határozatát megváltoztatni kellett.

JEGYZŐKÖNYVE

a bihari ev. ref. egyházmegye 1895. január
18. és 19-ik napjain tartott fegyelmi bírósági
nyilvános ülésének.

A fegyelmi bíróság tagjai: Szabó Károly egyházi és Ritoók Zsigmond világi elnök, Csák Máté, Nádudvari Lajos, Szemes László, Biró János egyházi, Miskolczy Árpád, K. Nagy Sándor világi tanácsbírák, dr. Várady Zsigmond jegyző.

A felek részéről jelen voltak: Hőgye Imre s a kismarjai ev. ref. egyháznak 9 tagja, kik a képvisellel Hőgye Imrét bízták meg s Bódogh János kismarjai ev. ref. lelkész.

A hivatalára idősebb világi elnök a fegyelmi bíróság ülését megnyitván, kijelenti, hogy tárgyalás alá kerül Hőgye Imre és társai kismarjai lakosoknak Bódogh János odavaló lelkész elleni panasz ügye a Kiss Elek és Csillag Lajos vizsgálóbírák által megtartott vizsgálat alapján s felhívja az előadót az ügy ismertetésére.

Előadó Miskolczy Árpád először is bejelenti, hogy érdekelt felek csak a vizsgálat befejeztekor, de egyébként szabályszerűen hivattak meg a mai tárgyalásra.

Elnök-gondnok ennek folytán megkérdezi a megjelent feleket és pedig a megjelent panaszosokat s a panaszosok képviselőjében a megjelent Hőgye Imrét, valamint a panaszlott lelkészt, hogy beleegyeznek-e a jelen ügynek azonnal való tárgyalásába és elismerik-e magukat kellően idézetteknek?

Mely elnöki kérdésre, a megjelent felek közül, panaszlott a tárgyalást nem ellenzi, panaszló felek pedig kijelentik, hogy a vizsgáló bírók által kellően idéztettek és az ügy azonnal tárgyalását felettébb óhajtják.

Ennélfogva, habár a vizsgálat befejezésétől lefolyt idő csekély, a bíróság az ügy tárgyalását elhatározza,

Miskolczy Árpád előadó a vizsgálat adatait, a panaszokat és tanubizonyítékokat, úgy a kapcsolt okmányokat behatóan ismerteti. Azután felek személyesen nyilatkozatra lettek felszólítva.

Panaszosok képviselőjében Hőgye Imre ragaszkodik a panaszokhoz, alaptalan vádnak jelentvén ki lelkész azon állítását, hogy ő volna a panaszok oka és a panaszkodók felizgatója és ismétli a vádakat, melyekre a vizsgálat kiterjeszkedett.

Panaszlott Bódogh János nem tartja magát vétkesnek és az ellene emelt vádak valamennyijét alaptalanoknak nevezi. Így a panaszlott szentbeszédnek egyike a jó és rossz lelkiismeretről szólt, másika is K. Tóth Kálmántól származó és mindeniknek tartalma sértéstől ment volt. Beismeri, hogy az egyháztagokat gyűlésre a templomba összehívta, mert az a hír volt, hogy ő a legátus pénzeket saját céljaira fordítja. Ezen sértő vád alól magát tisztázni akarta és kifejtteni óhajtott, hogy ő éppen az egyház érdekében a legátus pénzeket gyűjti és az egyházi adót majdan pótló alap teremtmévé végeztette gyűjtötte össze, illetve akarja gyűjteni. Beismeri, hogy legátus hívás ügyében megkapta Hőgye Imre felszólítását egyházi tanácsgyűlés összehívása végett, de ő azt nem is tagadta meg, hanem csak elhalasztotta, más tárgyak kitűzhetését is meg akarván várni. Azonfelül az az idő alkalmatlan is volt gyűlés tartására, mert ősz és difteritisz-járvány lévén, neki az ő gyermekét a gyűlés napján a konyhában kellett volna tartani. De nov. 27-én a gyűlést meg is tartotta és legátus híva is lett. Tagadja, hogy a keresztelést megtagadta volna, csak Hőgye neheztel reá, mert egy ügyben a felelősséget reá hárította. Beismeri, hogy a tanítói javadalmazás kérdésében az ülést határozat nélkül oszlatta fel, de a pályázatot mégis, és pedig az egyháztanács óhaja szerint, hirdette meg, jóllehet, ő az újonnan alkalmazandó tanítónak egy havi fizetése elvonásában bérlevél csonkítást látott. De miután ez a kérdés a két tanító közti kiegyezésre utaltatott, a vád is szerinte elesett.

Ezek után a bíróság visszavonulván, elnök az ítélet kihirdetésére folyó hó 19-ének délelőtt 8 óráját kitűzte

és ez időben az ülést újra megnyitván, kihirdette a következő

ítéletet:

Az egyházmegye fegyelmi bírósága Bódogh János kismarjai lelkészt az egyházi törvények 301. §. 7. 10 és 3-ik pontjaiba ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek mondja ki és ezért a 303. §. b) pontja alapján feddésre és az eljárási költségeknek, nevezetesen 24 forint 40 kr. vizsgálati és 27 forint fegyelmi bíróság tartása költségének megfizetésére ítéli, továbbá jogerőre emelkedés után az iratokat az esperesnek a Simándi Ferenczné bucsuztató beszédéért emelt panaszban való további eljárás végett kiadni rendeli.

Okok:

Panaszlott ellen beigazolást nyert, hogy a presbyteri gyűlést önkényesen határozat nélkül osztatta szét s még is a pályázatot a többség nézetének megfelelően határozat nélkül meghirdette. Ez a cselekvény a 301. §. 7-ik pontjába ütközik, mert ily önkényes feloszláshoz a lelkésznek nincsen joga, csak azért, mert a többség véleménye az ő nézetével ellentétben áll és mert ha ezt még tehette volna is, nincsen joga a pályázatot ugyanoly feltételek mellett mégis határozat nélkül meghirdetni, a mily feltételek el nem fogadása miatt a gyűlést határozat nélkül feloszlatta.

Két tanu vallomásával bizonyítva, egy tanu vallomásával támogatva lett az a vád, hogy a lelkész a községi birót és hozzátartozóit a közművelődési egyletben: «fekete lelküek» és «hitehagyottaknak» nevezte és kijelentette, hogy a következő vasárnap ujjal fog rá mutatni a fekete lelküekre. Ez a cselekvény pedig a törvény 301. §. 10-ik pontjába ütközik, mert az ily kijelentések oly viselkedést képeznek, a melyek a lelkészi állás tekintélyét sértik és az egyházi állást lealacsonyítják.

Ezekon kívül még vétkesnek kellett a vádlottat kimondani azért is, mert a templomban egyházi törvényeink által merőben ismeretlen szervet, népgyűlést hívott össze, ezen az egyházközség nem szavazó, adót nem fizető tagjait, nőket és gyermekeket benn tartotta, ezen gyűlésen oly tárgyat tárgyalatott, a mely előzőleg egyháztanácsi ülés előtt meg nem fordult és ez eljárással alkalmat adott arra, hogy a templomban, a hol ily gyűlést tartani egyáltalán nem lett volna szabad, közbotrány okoztatott. Ezen cselekvényért a bíróság a 301. §. 3-ik pontjának fenforgását állapította meg.

Ellenben nem találta a bíróság fegyelmi-leg büntelhetőnek, hogy a vádlott a Simándi Ferenczné temetésén a rokonokat sértő beszédet tartott, mert nem találta bizonyítottanak, hogy a vádba tett kifejezések úgy lettek elmondva, a mint azokat a vád előadta. Minthogy azonban a lelkész által bemutatott egyházi beszéd is oly kifejezéseket tartalmaz, a melyek könnyen és különösen az ottani egyházban rég óta fennforgó izgalomban félremagyarázhatók voltak és félre is magyaráztattak, ebben a tényben oly hibás eljárást látott a bíróság, melyért az iratokat jogerőre emelkedés után, a vádlottnak megfelelő módon való figyelmeztetése végett az esperesi hivatalhoz áttenni kellett.

A vád többi pontjai alól a bíróság a panaszlottat felmentendőnek találta. Nevezetesen: felmentette a presbyterium össze nem hívásából kifolyó vád alól, mert a halasztás által jogsérelem elkövetve nem lett, az ünnepi követ meghívása végett a presbyteri ülés kellő időben meg volt tartva és a legátus meghívása tényleg meg is történvén, ez a panasz tárgyalanná vált.

Ugyszintén felmentette a bíróság a lelkészt azon vád alól, hogy a presbyteri ülésen oly kijelentést tett, miszerint «inkább beleegyezik a buzasúlynak leszállításába, semmint

ilyen műveletlen barbár népsalaktól többet szenvedjen», mert azt a kijelentést beigazoltnak nem találta. Nem találhatta pedig azért, mert panaszosokon kívül — kik éppen ezért e részben megeskethetők sem voltak — ezt a kijelentést senki sem bizonyítja. Gönczi Dániel eskü alatt a kijelentés megtételét megczáfolja, panaszosok pedig a sértő kifejezés használatának időpontját is különbözőképen állapítják meg és így inkább az látszik valószínűnek, hogy panaszosok valamely félreértés által lettek a vádra vezetve.

Nem volt beigazolva vádlottnak az az állítólag szószékről tett nyilatkozata sem, hogy «vannak oly gazvéleményű emberek, a kik az Ur szolgáját megvetik, távozzanak e házból, az ilyen gazlelkű emberek.» Az egyházmegyei bíróság meggyőződése szerint, a hallgatóság nincs abban a helyzetben, hogy emlékezetből, írott feljegyzés nélkül határozott bizonyyságot tehesen arról, hogy a vádba tett nyilatkozatot, vagy ahhoz közel állót tett e a lelkész a helyett, a mi az írásban bemutatott egyházi szónoklatában foglaltatik és a mit állításaként előadott. És azt is tekintetbe véve, hogy a közingerültség nyomása alatt még a legjobb szándékkal mondott szavak is félremagyarázhatók és sok esetben félre is magyaráztatnak, ezt a vádat annál kevésbé látja beigazoltnak a bíróság, mert a bizonyítók egyuttal panaszosok is.

Seres Lajos és Nagy Ágnes gyermekének megkeresztelése bizonyítva van, úgy az is, hogy a lelkész a «Krisztusnak sem keresztel 10 óra előtt» kifejezést nem használta, mert ezt a tanu magyarázólag mondotta odahaza. De a tanu azt is igazolja, hogy midőn ő a lelkész nejének a gyermek betegségét előadta, az azt felelte, hogy «akkor hozhatja hamarább is.»

A Kovács Lászlóné ellen használt sértő kifejezések szintén nem lettek kellően bizonyítva s csak a vádló állítja, hogy a keresz-

telés után, tehát midőn már a pap nem egyházi funkciót végzett, nevezte őt piszkos-szemtelennek. Ezek miatt a fegyelmi vétség ez esetben nem volt megállapítható.

Kovács Bálint gyermekének megkeresztelésénél a lelkész mulasztást nem követett el, mert a vádlók szerint is ők első jelentkezésük-kor, a lelkészszel nem beszéltek, midőn pedig azzal találkoztak és a keresztelésre felhivattak, ezt azonnal eszközölte.

Végre nem volt beigazoltnak tekinthető az a vád sem, hogy a lelkész Varga Lajos házában az előjárókat szidalmazó beszédet tartott, mert maguk a ház tagjai, a kik pedig a beszédet leginkább ismerhetnék, ezt a panaszt megczáfolták.

Mely ítéletet elnök-gondnok nyilvános ülésben meghirdetvén, abban panaszolt lelkész megnyugodott, panaszosok képviseletében azonban Högye Imre felebbezést jelent be. Panaszosok a felebbezés indokainak mátol 15 nap alatt beadandó voltára kitanitást nyertek.

U t a s í t á s

a tiszántúli ev. ref. egyházkerület «Népiskolai szervezetének végrehajtására a bihari ev. ref. egyházmegyében.»

1. Az iskolaszéki gyűlések jegyzőkönyvei az egyháztanács jegyzőkönyveitől elkülönítve, egy külön e célra készített könyvben vezetendők s a köri iskolalátogatóknak láttamozás végett évenként előmutatandók.

2. Az iskolaszék, illetve egyháztanács (l. Egyh. ker. Népisk. szerv. 2.) minden augusztus havában a tankötelesek névjegyzékét beszerzi s használat és megőrzés végett a tanítónak átadja, ki azt a köri iskolalátogatóknak láttamozás végett előmutatja. Továbbá a bármi okból fel nem adott gyermekek neveit egy, e célra készítendő nyilvántartási könyvbe bevezeti s azoknak a következő tanévben leendő feladatását ellenőrizi.

3. Az iskolaszék a vett végzések és rendeleteket s azok végrehajtására irányuló intézkedéseit jegyzőkönyvbe veszi.

4. Az iskolaszék a tanterem tisztántartásáról, kellőleg fűttetéséről gondoskodik s arra felügyel.

5. Az iskolaszék az Egyh. ker. népisk. szerv. 18., 19. és 20. pontjai által elrendelt vizsgálatának ugy eredményét, mint a tapasztalt hiányok pótlására vonatkozó javaslatait részletesen jegyzőkönyvbe veszi.

6. Az igazolatlan mulasztás miatt bejelentett növendékek kimutatását a tanító esetről-esetre két példányban elkészíti s a szintén az iskolaszéki elnök által hitelesített s a tanító kezei közt maradó másodpéldányt a köri iskolalátogatóknak bemutatja.

7. Az egyházmegyei tanügyi bizottság az egyházmegyei közpénztár terhére beszerzi az egyházmegye összes iskoláiban szükséges felvételi-, mulasztási-, látogatási- és osztályozási-naplókat és anyakönyv-nyomtatványokat s azokat az egyes egyházaknak a szükséges mennyiségben évről-évre megküldi és azok árát a cano-

nica visitatio alkalmával az egyes egyházaktól beszédeti. Az ekképen minden iskolában meglevő naplókat a körüi iskolalátogatók minden évben átvizsgálják és láttatmozzák.

+ A szokásos tavaszi iskolalátogatások alkalmával az eddig szokásban levő speczimen helyett a végzett tananyagot feltüntető tárgymutatón kívül a teljesen elkészített osztályozási naplót a tanító az iskolalátogatóknak részint az iskolavizsgálat megkönnyítése, részint az ellenőrzés céljából bemutatja.

8. A közvizsgálatok ideje és rendje az iskolaszék által legalább 2 héttel előbb megállapítandó és a tanítóval tudatandó.

9. A tanító, tanórái megtartásában és kötelessége teljesítésében akadályoztatását mindenkor írásban tartozik az iskolaszék elnökének bejelenteni.

10. Új iskolaépítések, vagy nagyobb mérvű átalakítások tervének felülvizsgálására az egyhm. tanügyi bizottság kebeléből egy szűkebb körű birálóbizottság alakítandó. A felterjesztendő terv mellé a telek pontos méretű rajza is felveendő. Ezeken kívül, de egyidejűleg, felülvizsgálás végett felterjesztendő még az iskola belső berendezésére vonatkozó szerződés, mely a padok pontos méreteit kell hogy részletesen tartalmazza, azoknak hosszára, az asztalának és ülőrészenek külön-külön magasságára, szélességére és a kettőnek egymáshoz távolságára való tekintettel. E méretek, vagy a birálóbizottság utján az egyhm. közgyűlés esetleges módosításainak pontos meghatározásáért az iskolaszék minden tekintetben felelős.

11. Minden az iskola és tanítói lak épületére és annak melléképületeire teendő kiadások úgy az évi költségvetésben, mint a számadásban külön czim és tételszámok alatt veendőek fel.

12. Oly helyeken, hol legalább 3 tanító van, a helyi tanítótestület feltétlenül megalkotandó, mely gyűléseit havonként legalább egyszer, a hónap első hetében megtartani köteles. E gyűlés tárgyait képezik a felettes hatóságoktól kikért véleményadáson kívül az egyes osztályokban az egyes tantárgyakból tett előmenetel bejelentése; úgy a szellemiekben, mint az anyagiakban tapasztalt hiányok pótlására, akadályok megszüntetésére az iskola-

széknek vagy az egyházmegyei tanítótestületnek javaslat-tétel stb.

13. Az adatoknak roszakaratulag szándékosan téves bevallása fegyelmi vétséget képez.

Szabályrendelet

a bihari ev. ref. egyházmegyében létező kisdédóvodákra.

Felekezeti kisdédóvodák és menedékházak felállítását az egyházmegyei közgyűlés tekintettel az 1891. évi XV. t.-cikkre, mely azt a polgári közösségek kötelességévé teszi, az egyházmegye területén szükségesnek nem tartja, sőt az egyes egyháztagoknak a nélkül is túlságosan megterheltségét véve tekintetbe, határozottan károsnak véli. Épen ez okból azt csak kivételesen és oly helyeken engedélyezi, sőt esetleg kötelezi, hol azt a felekezeti érdekek megóvása már e fokon szigorú kötelességévé teszi s erre nézve az utasítást az illető egyház előjáróságának esetről-esetre megadja.

J e l e n t ő - í v

A egyház iskolájában
..... év hó -án megtartott iskolalátogatásról.

I. Az iskola állapota.

1. Tanterem m. hosszú ? m. magas ? 2. A tanterem világítása ? oldalon, hány és milyen ablak által 3. Ki takarítja az iskolát ? 4. Az iskola mily kályhával és mily anyaggal fűtetik ? miként szereztetik be a fűtőanyag ? 5. Ivóedény van-e és miből áll ? 6. Tiszta-e a tanterem belül ? 7. Az iskolaépület kívül milyen ? 8. Van-e ürszék ? Hány ülőhely van benne ? 9. Általában iskola állapota: jó türhető rosz

II. Az iskola felszerelése.

1. Olvasó tábla ? drb. Térkép ? drb. Számológép ? drb. Szemléleti kép ? drb. Term. rajzi ábrák ?

.....drb. Ülőpad?.....drb. Hány gyermek részére elég?
.....Mi van egyéb?.....2. A
tankönyvek beszerzéséről ki gondoskodott és mikor?
.....3. Mennyi az iskola-pénztár összege?
.....frt.....kr. Mik annak jövedelemforrásai?
4. Mennyi pénz?.....frt.....kr., mely tanszerekre ada-
tott e tanévben?.....5. Iskolai leltár van-e?
.....6. Általában az iskola felszerelése: kellő.....
hiányos.....rosz?.....

III. Az iskola belállapota.

1. A tanító neve.....van-e oklevele?
igazolványa.....állandó.....ideiglenes.....segéd? Tagja-e
az orsz. nyugdíjintézetnek?.....Fizettetik-e rendesen
a tagsági díj?.....2. Tankötelesek száma: fiu.....
leány.....összesen.....3. Iskolába járók száma: fiu.....
leány.....összesen.....4. Van-e felvételi.....mulasz-
tási.....osztályozási napló?.....5. Mennyi a fél napi
mulasztás?.....Igazolt.....Igazolatlan.....6. Az iga-
zolatlan mulasztások bejelentettek-e rendesen?
7. Mi ennek sikere?.....Miért?
8. Iskolamulasztásokért a büntetéspénzből be kellett volna
folyni.....frt.....kr. Befizettetett.....frt.....kr. 9. Be-
fizettetett-e az iskolapénztárba.....vagy hova?
10. Ezen iskolában hány osztály van?.....11. Általá-
ban az iskola belállapota: kitűnő.....jó.....elegendő.....
rosz?.....

IV. Az iskola szellemi állapota.

1. Hit- és erkölcstan.....2. Írás.....3. Olva-
sás.....4. Magyar nyelvtan.....5. Számítan.....
6. Földrajz.....7. Történet.....8. Term. rajz.....
tan.....9. Képzés.....10. Ének.....11. Test-
gyakorlat.....12. A rendes iskoláztatás tart.
hótól.....hóig. 13. Általában az iskola szellemi
állapota: jeles.....jó.....elegendő.....alig elegendő.....
rosz.....

Jegyzet :

.....

.....

.....

.....

.....

U t a s í t á s

a köri iskolalátogatásoknál követendő eljárásra vonatkozólag.

1. Felelnek : A II. szám 3., 4. — III. szám 8., 9. pontjaira az iskolaszék elnöke. Az I. sz. 1., 2., 4., 5., 8. — II. sz. 1., 2., 5. III. sz. 1., 2., 3., 5., 6., 7., 10. IV. sz. 12. pontjaira a tanító. — Az I. sz. 2., 6., 7., 9. II. sz. 6. III. sz. 4., 11. IV. sz. 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11. és 13. pontjaira a körlátogatók.

2. A köri iskolalátogatók az iskolaszék jegyzőkönyveit, a felvételi, mulasztási és osztályozási naplókat átvizsgálják, aláírásukkal lezárják.

3. A jelentő-ív *jegyzet* rovatába a legsürgősebb orvoslást kívánó hiányok és az azok orvoslására vonatkozó javaslatok irandók.

.....
körlátogató.

.....
körlátogató.

.....
körlátogató.

Betürendes tárgymutató

az 1895 áprilisi egyházmegyei közgyűlés jegyző-
könyvéhez.

Beregi indítvány egyházi építési tervrajzok s költségvetések ügyében pártoltatik	20
Betüsoros tárgymutató ára fizetésére tett közpénztárnoki javaslat elfogadtatik	19
Csák Máté az egyhm. lelkészi temetkezési egylet segélypénztára pénztárnokává választatik . .	21
Csatár nagymérvű közalapjárulék hátraléka befizetésére utasittatik	16
Csepelyi Menyhért kérvénye énektanítás s annak díjazása iránt még tárgytalan	26
Deák János váncsodi tanító bekebeleztetik . . .	9
Élesdi egyház lelkészi lak építése, tervrajza költségvetése jóváhagyatik	23
Egyházmegyei, esperesi, lelkészgyámoldai, közpénztári, könyvtári számadások jóváhagyatnak . .	11
Egyházmegyei lelkészi temetkezési egylet segélypénztár alapszabályai jóváhagyatnak	21
Egyházkerületi egyházi értekezletnek Nagyváradon előkészítésére a tanácsbírói kar megbizatik .	10
Esperesi jelentés 1894. szept.— 1895 ápril 18-ig .	4
Fugyi-Vásárhelyi egyház iskolaügyi kérvénye pótlás végett visszaadatik	25
H.-K.-Ujlak nagymérvű közalapjárulék hátraléka befizetésére vagy töröltetésére felhivatik . . .	16
H.-K.-Ujlak ingatlanok átíratásához engedély kérése pótlás végett ügyésznek kiadatik	23
Képviselők megbízó leveleik alapján igazoltatnak .	4
Kis Jenő nagymérvű közalapjárulék hátraléka befizetésére utasittatik	16
Konrád Géza nagyváradi segédlelkész és vallás- tanár bekebeleztetik	9

Könyvtári állandó választmányi tagokul Hegyesi Márton, K. Nagy Sándor, Sulyok István megválasztattak	14
Körösnagyrévi misszionárius jelentése tudomásul vétetik, a rossz iskoláztatásért a főszolgabíróhoz utasittatik	18
Közalap-bizottság jelentése folytán az egyházak járulécai 1895-re megállapíttatnak	16
Lelkészgyámoldai alapszabályokra 61—1894. sz. a. tett módosítás jzökönyvéről esperes jelentsen	19
Lévai István szalárdi leánytanító állandósíttatván megerősíttetik	10
M.-kakucsi egyház iskolaügyi kérvénye még korai, tudomásul vétetik.	25
Miskolcz Ferencz egyhm. jegyző hivatalos elfoglaltatás miatt a gyűlésen meg nem jelenhet	4
Nagykerek-i leány-iskola építési tervrajza, költségvetése — ha egyházközségi gyűlés elé is vitetik — jóváhagyatik	24
Nagyotófalui leányegyház régibb követelése ügyében ügyész jelentése beváratik	17
Nagyotófalui leányegyház pusztatelek eladása jóváhagyatik s az egyh. kerületre felterjesztetik	18
Nagyvárad prot. felsőbb nőnevelő intézet tervrajza és költségvetése lehető legnagyobb segélynyerés végett az egyházkerületre felterjesztetik	20
Nagyvárad egyház templomjavítási tervezete jóváhagyatik	24
Németh Józsefnek a csökmői segédlelkész-tanító-ságra adott engedély, a legközelebbi lelkészi vizsga idejéig, a vizsga mulhatlanul letétele mellett meghosszabbíttatik	10
Papszász Károly tanácsbíró családi körülmények miatt a gyűlésen meg nem jelenhet	4
Paptamási osztály szerinti kivetése jóváhagyatik	22
Pelbárhida régi iskolaépületét leronthatja, a telket luczernássá alakíthatja	23
Pelbárhida rendkívüli államsegélyre ajánltatik	25
» közalap segély iránti kérvénye pótlás végett visszaküldetik	25

Pósalakai tanító 92 frt államsegély nyerése ügyében az egyház utasíttatik	22
Siteri leánytanító 123 frt államsegély nyerése ügyében az egyház utasíttatik	22
Szalárdi lelkész hivatali földje hiánya ügyében eljárásra ügyész felkératik	17
Tanítói fizetések kiállítása alkalmával, a kántori fizetések külön kitüntetve legyenek	21
Tanügyi bizottság javaslatai mellékletül kinyomtatnak s a jövő gyűlésen tárgyaltnak	10
Ügyész a szalárdi lelkész földje hiányának kiderítésére felkératik	17
Ügyész jelentése a nagytótfalui követelések ügyében bevaratik	17
Ügyész a h.-k.-ujlaki ingatlanok átíratásához még kellő hiányok pótlására megbízatik	23

Közigazgatási bírósági ügyekben.

Berettyó-szentmártoni adókivetés s az ellen Tikász Sándor felebbezése pótlás végett visszaküldetik	28
Darvasi egyház Háger Miklós lelkészének 14 forint 50 kr. kályha ára megfizetésére köteleztetik	27
Csatár egyház a leánytanító összes földjei után az állami s másnemű adók fizetésére köteleztetik	29
Kis Gyula szalárdi földjavítás követelése ügyében beadott felebbezése — a törvényes határidőn túl adatván be, elutasíttatik	29
Pósalakai lelkész 2 frt 50 kr. csihe-széna ár követelése és az ellen Dajka Ferencz felebbezése a presbyteriumhoz első foku intézkedés végett visszaadatott	28
Puskár Dávid és társai p.-töldi lakosok adóügyi felebbezésének visszavétele tudomásul vétetik	27

Fegyelmi ügy.

Kismarjai Högye Imre és érdektársai panasza Bódog János lelkész ellen — lelkész feddésre ítéltetett, panaszosok felebbezést jelentettek be.	31
---	----

